

Introitus:

Blaze národu, jemuž je Hospodin Bohem, lidu, jež si zvolil za dědictví. Žalm 33:12

Čtení ze Staré smlouvy:

² Lidský synu, prorokuj proti pastýřům Izraele. Prorokuj a řekni jim, těm pastýřům: Toto praví Panovník Hospodin: Běda pastýřům Izraele, kteří byli pastýři *sami* sobě. *Nemají* snad ti pastýři pást ovce? ³ Budete jíst tuk a budete se oblékat *do* vlny, budete zabíjet, *co je* tučné, a ovce pást nebudete? ⁴ Nevyléčitelné jste neposilnili, nemocnou jste neléčili a polámanou jste neobvázali, zapuzenou jste nepřivedli zpět a hynoucí jste nevyhledali; panovali jste nad nimi násilím a se surovostí. ⁵ Bez pastýře se rozprchly; staly se pokrmem pro veškerou polní zvěř a rozprchly se. ⁶ Mé ovce bloudí po všech horách a na kdejakém vyvýšeném návrší; mé ovce jsou rozptýleny po celém povrchu země a nikdo *po nich* nepátrá ani je nehledá. Ezechielovo proroctví 34:2-6

Čtení z epištol:

¹⁹ Moji bratři, zbloudí-li někdo mezi vámi od pravdy a někdo ho obrátí zpět, ²⁰ ať ví, že kdo obrátí hříšníka od jeho bludné cesty, zachrání jeho duši od smrti a přikryje množství hříchů. Dopis Jakubův 5:19-20

Čtení z evangelia:

¹³ Když Ježíš přišel do oblasti Cesareje Filipovy, ptal se svých učedníků: „Za koho lidé pokládají Syna člověka?“ ¹⁴ Oni řekli: „Ti za Jana Křtitele, jiní za Eliáše, jiní za Jeremjáše nebo za jednoho z proroků.“ ¹⁵ Řekl jim: „A za koho mě pokládáte vy?“ ¹⁶ Šimon Petr odpověděl: „Ty jsi Mesiáš, Syn živého Boha.“ ¹⁷ Ježíš mu na to řekl: „Blahoslavený jsi, Šimone Bar-Jona, protože ti *to* nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec, který *je* v nebesích. ¹⁸ A já ti pravím, že ty jsi Petr, a na té skále vybuduji svou církev a brány podsvětí ji nepřemohou. ¹⁹ [A] tobě dám klíče království Nebes, a cokoli svážeš na zemi, bude již svázáno v nebesích, a cokoli rozvážeš na zemi, bude již rozvázáno v nebesích.“ ²⁰ Tehdy přísně domluvil [svým] učedníkům, aby nikomu neřekli, že on je Mesiáš. Matoušovo evangelium 16:13-20

Pastýři 1

Tři důvody, proč přemýšlím o pastýřích. Předně proto, že jsou před námi v Říčanech volby do staršovstva.¹ Budeme volit na čtyři roky nové vedení sboru. Pak mne po internetu oslovují lidé s otázkou, *co bych poradil svým ovečkám...* A mám stále větší a větší dojem, že roste počet lidí, kteří jsou zmateni, rozčarováni, hledají. Že je stále dost lidí, kteří se perou s nějakým rozpadem vztahů a hledají východiska. A potřetí, protože jsem se potkal s nefalšovaným pasákem ovcí a koz, který pase jako brigádník stádo na lukách kolem Prahy v místech, které se nedají kosit a sekat sekačkami. A pastýřská odpovědnost a klíče nebes, to je spojka mezi čtenými texty.

Zatímco míjejí horké dny, mění se v našem státě obsazení jedné kanceláře za druhou. Velice často ale pokračuje ten, kdo se posadí do židle předchozího úředníka, přesně v tom, co dělal jeho předchůdce. Tak například chce oddlužit nastávající ministr zdravotnictví zdravotní pojišťovny tak, že jim vlastně třicetimiliardový dluh odpustí. Důvod? Stejně by jej nikdy nezaplatily.² Dodává, že stejné opatření chtěl udělat předchůdce. Takže jde o

¹ Ještě jednou budu pokračovat, a to v neděli 18.8.2013.

² Viz Český rozhlas Radiožurnál, Dvacet minut Radiožurnálu s ministrem zdravotnictví Martinem Holcátem, čas 17:36: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/zprava/sest-sklenicek-vina-a-tri-panaky-denne-neni-zadne-extremni-piti-rika-ministr-zdravotnictvi--1241915>

chvályhodnou kontinuitu. Je to samozřejmě špatně, protože je stát okrádán stejně, jako by byl předchozím vedením resortu. Ptáte-li se, zda jsou pastýři proto, že existuje stádo a potřebuje stádo pro sebe a svůj užitek a nebo je pastýř proto, že jej potřebuje stádo, ke kterému pastýř patří, pak se ptáte správně.

Nikdo nepotřebuje pastýře, vládce, kteří by si vyměnili podle výsledku voleb pozici a nic by se nezměnilo. Volby jsou čím dál tím více dokonalou komedií v přímém přenosu, kde jde jen o užitek toho, kdo má vyhrát. A často je k tomu dopředu předurčen nebo se neostýchá udělat cokoli proto, aby se mu podařilo zvítězit.³ Zklamává však i ten pastýř, který se snaží být a dokonce i vypadá jako naprosto bezúhonný a spolehlivý. Pokud přichází s představou, že být dobrý je vlastně jednoduché a stačí jen málo a bude líp, selže. Nemůže unést tíhu odpovědnosti a pro dobro udělá něco zlého. Jednoduché recepty nemohou dopadnout dobře, protože svět není jednoduchý. Protože to stádo není jednoduché. Potřebujeme ke stádu najít vztah, najít klíč a správně jej používat. Potřebujeme najít klíč k tomu, jak bratři a sestry či obecně lidé kolem nás přemýšlejí.

Čtu knihu Theodora Darymple Ztraceni v ghettu.⁴ To je kniha psychiatra a vězeňského lékaře z Velké Británie. Dal si práci, prošel herny, prošel vězení, prošel noční kluby, popsal a probral případy z nemocnice, prošel sázkové kanceláře, prošel kostely a křesťanská společenství a ptal se, kde je klíč toho, že např. 24% mladých lidí v Anglii je negramotných. Co je skutečná chudoba a co bída. Co lenost a vzdychání bez ochoty cokoli udělat. O cokoli se pokusit. Čte se mi to strašně těžko a pomalu, protože nad tím musím přemýšlet a snažně si přeju, aby na konci byla nějaká naděje. Nějaký klíč.

Pastýřům chci **za prvé** říci, že nic nepůjde jednoduše! Jednoduchá hesla nemohou fungovat. Nic jednoduchého nejde (ač po jednoduchosti toužíme). Vždycky to bude složité a vždycky to bude bolet!

1. Klíče

Máte klíče? Neztrácíte je? Pamatuji si, že na střední škole jsem velice často nechal klíče v botárně internátu na Třebešíně v Malešicích a zjistil jsem to až na Malé Straně, když jsem chtěl odemknout druhou skříňku. A to tehdy nebylo metro a cesta trvala hodinu... Dnes klíče nosíme v kapse či v kabelce. Ve starověku se nosil klíč na rameni, patrně nebyl zrovna tak malý... Klíč byl a v tom biblickém smyslu slova je nástroj odpovědnosti, kdo jej nosí, na toho lze spolehnout.⁵ Izajáš nám představuje Eljakíma, podle biblického textu (Izajášovo proroctví 36:3)⁶ píše krále Chizkijáše, tedy jakéhosi státního tajemníka, o němž je napsáno něco, co nám pomůže k porozumění úlohy klíčů: "Na jeho (Eljakíma, syna Chizkijášova) rameno položím klíč domu Davidova. Když *on* otevře, nikdo nezavře, a *když* zavře, nikdo neotevře..." (Izajášovo proroctví 22:22 a viz Zjevení Janovo 3:7))

³ V tomto týdnu opět "drtivě zvítězil" v prezidentských volbách Robert Mugabe (89 let, 33 let je prezidentem) v Zimbabwe... Myslete si, co chcete.

⁴ Life at the Bottom, první vydání v Lanham, Maryland, USA, české vydání 2011 v nakladatelství LEDA

⁵ Bylo to o vánocích na přelomu roku 1981 a 1982, kdy mi nrap. Bohumil Čaník svěřil klíče od zbrojnice brigádní RTZ v Chomutově. Nechal prázdnou krabičku zapečetěnou velitelskou pečetí, v níž by měly klíče být, a klíče vložil do mé správy. Nevím, čeho se bál. Jisté je, že jsem poznal, co je to odpovědnost.

⁶ A tady je ta lidská nedostatečnost. Na Eljakíma spolehla celá jeho rodina, možná i kdekdo jiný. Naložili na něj to, co unést nemohl a nesměl. A dopadl špatně. To je varování před lidskými idoly a světci. Jsou to obyčejní lidé. Vyvozují tak z pokračování citace: Izajášovo proroctví 22:23-23.

Klíče odpovědnosti za poznání Božích cest podle slov Pána Ježíše Izrael už dávno měl. Není to nic neznámého. Nikodémovi říká Pán Ježíš: “Ty jsi učitel Izraele a toto nevíš?” (Janovo evangelium 3:10). Předpokládal tedy, že narození z Ducha svatého není žádným tajemstvím! Ne šíření mravního povědomí, násilné vedení či vytváření pocitu viny... Ale Duch. Však zákoníkům říká jasně: “Běda vám zákoníkům, protože jste vzali klíč poznání; sami jste nevešli, a těm, kteří chtěli vstoupit, jste v *tom* zabránili.” (Lukášovo evangelium 11:52)

Ten, který má na rameni klíče nebe a země, jak vyznáváme o Vánocích spolu s Izajášem: “Na jeho rameni spočine vláda...”⁷ Tedy ten, kdo má klíče nebe a země, Pán Ježíš, předá toto tajemství Petrovi a učedníkům⁸ jako úkol, ve kterém učitelé Izraele selhali. Ti, kteří se hrnou za mocí, aby ovládali druhé, rozhodovali o nich a třeba i s dobrými úmysly konečně zachraňovali svět, by měli mít na paměti, že o klíče mohu zase přijít, pokud žijí v přesvědčení, že především na nich samotných záleží. Ba, že o ty klíče docela jistě přijdou, protože klíče nejsou lidským vlastnictvím, ale jsou součástí služby, která je učedníkům Ježíše Krista svěřena. V knize Zjevení 3:7 je už zase (nebo stále) klíč zcela v rukou Pánových.

Proto stojí za to se zajímat, jaká je to služba a co vlastně pastýřství, úloha klíčů znamená. Je to jakési rozhodování, kdo vejde a kdo ne? Je to úloha vyhazovačů,⁹ jak se čím dál tím více zdá? Tedy omezování, kdo že už do nebe nesmí? Potřebuje tohle Pán Bůh? Je to nutné pro jeho království? Zcela určitě není. Překvapivě, pro mnohé protestanty, řekl papež nejdříve svým zástupcům na vatikánských velvyslanectvích - nunciům - to, co potom jihoamerickým biskupům v Rio de Janeiru jasně a zřetelně zopakoval: *“Biskupové musejí být pastýři, blízcí lidu, otcové a bratři, velmi skromní, trpěliví a milosrdní. Muži milující chudobu, jak vnitřní chudobu jakožto svobodu před Pánem, tak vnější chudobu jakožto prostý a střízlivý život. Muži, kteří nemají „psychologii knížat“.*¹⁰

Pastýřům chci říci **za druhé**: Je tu něco, co tu už dávno bylo. Jsme tím zatíženi, máme povinnost, máme úkol. Ten úkol někdo měl, my jej po něm přijímáme. Naši předkové velmi často neobstáli, protože nemysleli na povinnosti, ale na svoji moc... A také ten úkol dáme dál. A musíme dát pozor, aby nám nebyl pro neschopnost odebrán... Nedostáváme ale ani posláním, které bychom si museli vymyslet a pořídit, nebudeme u toho nikdy jako autoři. Proto nevzbuzujeme pocit viny, nezkoušíme lidi zahanbit, aby se dali na pokání a nevnučujeme lidem řešení. Náš úkol je nést, být

⁷ Viz vánoční text: “Neboť chlapec se nám narodil, syn je nám dán; **na jeho rameni** spočinulo panství (klíč). Dal mu jméno Podivuhodný rádce, mocný Bůh, Věčný Otec, Kníže pokoje.” (Izajášovo prorocství 9:5)

⁸ Stejný úkol platí i pro další učedníky, jak lze chápat podle Matoušova evangelia 18:18.

⁹ Theodore Darymple

¹⁰ Celý citát opakované (!) promluvy papeže Františka, tentokrát k zástupcům episkopátů Latinské Ameriky, 28.7. Rio de Janeiro: “Biskupové musejí být pastýři, blízcí lidu, otcové a bratři, velmi skromní, trpěliví a milosrdní. Muži milující chudobu, jak vnitřní chudobu jakožto svobodu před Pánem, tak vnější chudobu jakožto prostý a střízlivý život. Muži, kteří nemají „psychologii knížat“. Muži, kteří nejsou ambiciózní a jsou spojeni s církví, aniž by čekali na jinou. Muži schopní bdít nad stádem, které jim bylo svěřeno, a pečovat o vše, co udržuje jeho jednotu, bdít nad svým lidem, všimnout si eventuality nebezpečí, která jej ohrožují, ale především dbát o růst naděje a mít slunce a světlo v srdci. Muži schopní laskavě a trpělivě držet krok Boží v Jeho lidu. A místo, kde má biskup se svým lidem stát, je trojí: vpředu, aby ukazoval cestu, uprostřed, aby udržoval jednotu a neutralizoval vybočení, a vzadu, aby nikdo nezůstával pozadu, ale také a zásadně proto, že stádo samo umí věřit nové cesty...”

nablízku, nenechat bratra a sestru samotné v hříchu. Naše výsada je, že smíme počítat s mocí Ducha svatého.

2. Otvírat a zavírat

Kdy otvíráte a kdy zavíráte? Když potřebujete někam vyjet, odejít a pak zase přijet a vejít. Nezáleží na tom, kdo klíč má, ale kdo s klíčem zachází! Odemykat a zamykat z nudy či z posedlosti, hrát si s klíčem a nebo z něj udělat ozdobu, to je mimo moje uvažování. I když připouštím, že se to tak děje. Klíč tedy slouží. Klíče tíží, není to bižuterie ani sexy výstřelek nové technologie... Je dán k otevírání a zavírání nebe. A jak se odemyká a zamyká nebe?

Ptáme se v církvi po úloze pastýře, klíčníka, správce, strážce - pořád je to jedno a to samé - pak nám pomůže citát Božího pověření pro proroka Ezechiele: "Lidský synu, ustanovil jsem tě strážným domu izraelského. Vyslechneš slovo z mých úst a předáš jim ode mne výstrahu. Když řeknu o ničemovi: Jistě zemřeš, a ty bys mu nepředal výstrahu a nepromluvil, abys ničemu varoval před jeho ničemnou cestou, abys mu daroval život; onen ničema zemře kvůli své zvrácenosti; jeho krev však vyhledám z tvé ruky. Ale pokud ty bys ničemu varoval a ten ničema by se neodvrátil od své ničemnosti a od své cesty, on pro svou zvrácenost zemře, zatímco ty jsi vysvobodil svou duši." (Ezechiellovo proroctví 3:17-19)

Strážce sboru, *starší* - jak mu říkáme - naslouchá a je s lidmi. I s těmi mimo církev. Hledá motivy a přemýšlí o nich. A zase naslouchá a je s těmi lidmi před Bohem. To **Boží slovo** zavírá a otvírá. Proto s lidmi Boží slovo čtu a hledám jeho smysl. Nemusím a nemám říkat, co se nedělá. *Nekafám* lidem do života. Poslouchám je, chci s nimi být.¹¹ Chci vidět jejich starosti. A chci s nimi číst Bibli! A chci počkat, až porozumí a pochopí. Moje nejsilnější opora, můj nástroj je slovo Boží. Mám s lidmi otvírat Bibli, nikde jinde není ověřenější zdroj. Nemůžu říkat, že to tak cítím, že v tom mám pokoj a že to tak vidím. Dodatečnými zjeveními se przní církev.

Strachu, že Bible nestačí a že vysedávání nad ní je naivní omezování na starý a nemoderní text, není třeba podléhat. Není třeba Bibli vulgarizovat. Je třeba ji vykládat tváří v tvář tomu, že se objeví nové a naprosto nečekané události, na které svět nebyl připraven. Jsem přesvědčen, že se v budoucnosti objeví situace, které nebylo možno předpokládat, protože je neznáme. Nic, ani minulost, se tak dokonale neopakuje. Svět kolem, včetně přírody, se velmi rychle mění. A přesto se lid Boží nemusí bát; bude-li číst a vykládat Bibli, najde řešení. Strážce, kterému je dána životní odpovědnost, nemusí podléhat zoufalství.

Tak tedy **to třetí**, co chci říci pastýřům je: Nezoufejte! Bůh nás nenechá stát se správným klíčem před nesprávnými dveřmi bezradné s pocitem: Mělo to odemykat a ono to neodemyká! Jeho moc je přítomná. Počítejte s tím a následujte jeho Syna!

Na cestu:

"Víte *to*, moji milovaní bratři: Každý člověk ať je rychlý k naslouchání, *ale* pomalý k mluvení, pomalý k hněvu. Neboť lidským hněvem se Boží spravedlnost nevypůsobí. Proto odložte veškerou nečistotu a přemíru špatnosti a v tichosti přijměte zaseté slovo, které má moc zachránit vaše duše. (Dopis Jakubův 1:19-21)

¹¹ Napsal mi jeden člověk začátkem týdne větu, která pro mne mnoho znamenala: "Co radíte svým ovečkám na převelkou zradu důvěry? Odpuštění mi celkem jde, úleva se však nedostavuje... Copak dělám špatně?" Odpověděl jsem, že nejprve dlouho poslouchám, pokud má odvahu, ať začne povídat...